

Premier Rutte keert Wilders de rug toe

22/03/2014 | Evita Neefs

Wilders kreeg precies de reactie die hij op het oog had: hij kan opnieuw zijn glansrol als 'buitengeslotene' spelen. Het enige wat hem kan schaden, is het vertrek van zijn parlementsleden.

(Peter Hilz)

De Nederlandse premier Mark Rutte sluit – althans voorlopig – samenwerking met Geert Wilders uit. De VVD deed daarmee, als laatste grote partij, de deur dicht nadat de PVV-leider woensdagavond een spreekkoor had geleid dat om 'minder Marokkanen' in Nederland riep (*DS 21 maart*).

In Ruttés kielzog volgden de VVD-afdelingen van Almere en Den Haag, de enige steden waar bij de gemeenteraadsverkiezingen partijgenoten van Wilders kandideerden.

Het was een historische stembusslag – de socialistische PvdA werd gewoonweg van de kaart geveegd – maar Wilders slaagde er alweer in het debat volledig te domineren.

'De strategie van Wilders is alweer geslaagd', stelt Matthijs Rooduijn vast die zich aan de Universiteit van Amsterdam specialiseert in populisme. 'Hij daagt de gevestigde partijen uit met gepeperde uitspraken en ontlokt hen scherpe, emotionele reacties. Als iedereen het erover eens is dat er iets tegen Wilders moet worden ondernomen, kan hij zich weer het imago van buitenstaander aanmeten.'

'Dat is de rol die hij wil spelen. Hij stelt zichzelf graag voor als slachtoffer, als degene die wordt buitengesloten omdat hij als enige zegt wat gewone Nederlanders belangrijk vinden.'

Wilders opzet schemerde door in zijn reactie op Rutte: hij duidde het als een hetze van de 'politiek correcte' elite en media tegen de PVV. Hij past dezelfde strategie toe als Vlaams Belang.

Gerommel

En die strategie loont. Telkens als Wilders de *underdog*, de uitgeslotene kan spelen, levert dat electoraal succes op. Ook aanklachten bij justitie en zelfs een proces, zoals in 2011, leveren zetels op.

De terughoudendheid van Rutte, wiens eerste regering overeind bleef dank zij gedoogsteun van Wilders, om samenwerking met de PVV uit te sluiten, is al evenzeer door electorale overwegingen te verklaren. Er is immers nogal wat overlap in het kiespubliek van beide partijen.

Overigens liet de liberale premier de poort op een kier: samenwerking, zei Rutte na afloop van de Europese top donderdagnacht in Brussel, is taboe zolang Wilders zijn uitspraken niet terugneemt.

Maar dat lijkt niet snel te zullen gebeuren, te oordelen aan de verklaringen van de PVV-leider. 'Door de heftige reacties op Wilders' uitspraken kon Rutte eigenlijk niet meer anders', meent Rooduijn.

Deportatie

De reacties waren scherper en emotioneler dan ooit voordien, maar Wilders overschreed dan ook een grens door een hele bevolkingsgroep te viseren en niet alleen in te hakken op een godsdienst. Bijzonder aanstootgevend was ook Wilders' antwoord op het spreekkoor dat 'minder Marokkanen' eiste: 'Nou, dat gaan we dan even regelen'. Dat was ook voor premier Rutte de druppel die de emmer deed overlopen. Het roept associaties met 'deportatie' op.

Vicepremier Lodewijk Asscher (PvdA) sprak gisteren van 'een triest hoofdstuk in onze politieke geschiedenis'.

Minister Frans Timmermans van Buitenlandse Zaken was blij dat er een maatschappelijke discussie op gang was gekomen. Maar of er definitief iets is veranderd in Nederland is volgens Rooduijn nog moeilijk in te schatten. Te meer omdat Wilders als hem op de man af wordt gevraagd of hij minder Marokkanen wil, terugkrabbelt en zegt dat het over 'criminele Marokkanen' gaat.

De Amsterdamse politicoloog stelt vast dat de gevestigde partijen nog steeds worstelen met een antwoord op de populistten. Emotionele reacties zijn in ieder geval niet de juiste weg volgens hem. En een cordon sanitair al evenmin. Die spelen in Wilders' kaart.

Het enige wat hem echt kan schaden, is gerommel in eigen gelederen. Het vertrek, gisteren, van een lid van de Tweede Kamer en van een gemeenteraadslid in Den Haag is dan ook slecht nieuws voor de PVV-leider.